ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Winaray nga Edisyon
Tuig LVI Ihap 7
Abril 7, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Makigbisog agud matalwas an Pilipinas ha panmilitar nga kontrol han US

Ginpapapintas gud yana han imperyalismo nga US an imperyalista nga sumpakiay ha bug-os nga kalibutan. Diri pala maiha nga igindeklara han imperyalista nga gubyerno han US an gintawag hini nga "deterrence strategy" o "estratehiya han pagpugong" kontra ha "agresyon han China" ha South China Sea, agud kunuhay "kab-uton an kamurayawan pinaagi han kusog" ngan "likyan an gerra."

Ginhimo an deklarasyon ni Defense Sec. Pete Hegseth han US han binisita ha Pilipinas hadton urhi nga semana han Marso. Diri mapugngan an pagkiwil-kiwil han ikog ni Marcos ngan mga niyutiyo han Amerikano nga upisyal ha pangunguna ni Defense Sec. Gilbert Teodoro, nga nagtanyag ha US nga gamiton an nasud para ha estratehiya hini. Kahuman ini hira saaran nga igpapadayon an plano nga paghatag hin $500 kamilyon nga panmilitar nga ayuda.

Kataliwan hin pira kaadlaw, ha mando han US, igin-anunsyo ni Gen. Romeo Brawner, hepe han Armed Forces of the Philipines (AFP), nga pahihiluagon an lupgop han operasyon han AFP lahos pa ha durho nga isla han Mavulis ha Batanes. Ginmanduan niya an Northern Luzon Command nga mangandam ingkaso mayda "pag-atake ha Taiwan." An tinuod, karuyag han US nga igdeploy didto an mas damo nga sundalo nga Pilipino agud magserbe nga kabulig ha mga tropa nga Amerikano nga plano igpusisyon hirani ha Taiwan.

Kinahanglan pursigido nga igsalikway ngan atuhan han katawhan Pilipino an pagpapagamit han rehimen Marcos ha estratehiya han imperyalismo nga US ngan pagpapadanas ha Pilipinas ha mga panmilitar nga operasyon han US. Waray ini iba nga igbubunga kundi an pagdeploy hin tikadamo nga tropa, nabal nga barko ngan higamit pangerra han US ha Pilipinas, kapareho han ginhimo hini ha Japan, South Korea ngan iba pa. Nakapokus ini ha pagpapintas han pangandam ngan pagsulsol han US ha gerra ha Asia-Pacific nga rehiyon, subay ha estratehiko nga katuyuanan hini nga "pugngan" an pagrabong han poder han karibal hini nga China.

An pagligis han US han estratehiya hini nagtatamas-tamas ha soberaniya han Pilipinas. Igin-gagapos hini an Pilipinas ha mga plano han US ngan gintatanggalan an nasud hin kapas nga maghimo hin kalugaringon nga pagdesisyon ha mga pan-gawas nga karukayaknon. Ha pag-abuyon ni Marcos ha mga panmilitar nga plano han US, ginseserrahan niya an magkalain-lain nga posible nga dalan, labina an mamurayaw ngan diplomatiko nga dalan, han pag-atubang ha China agud solbaron an mga sumpakiay para ha mutwal nga benepisyo. Bisan pa ibutang ha kadelikaduhan an kinabuhi han gatus kayukot nga Pilipino, nagpapagamit yana hi Marcos ngan an AFP ha US ha plano hini nga papintason an sitwasyon ha Taiwan ha pag-atentar nga kayeron an China nga maghimo hin agresibo nga panmilitar nga pitad.

Gintutuyangan ni Marcos nga pahugton han US an kontrol ha AFP pinaagi han gintatawag nga *joint trainings* agud bumulig ha mga tropa nga Amerikano ngan magin dependyente ha mga suplay tikang ha militar han US. Ginpapaga-

was nira nga "magkasugbong" hira han mga AFP, kundi an kamatuoran gin-gagamit han US an AFP komo mga pyesa ha estratehiya hini nga ig-imponer an hegemoniya o poder ha Asia.

An "estratehiya han pagpugong" han US usa la nga tahub agud tagan rason an pagdeploy han mga panmilitar nga tropa hini ha magkalain-lain nga parte han kalibutan. Imbes nga pugngan, dugang la hini nga ginpapahitaas an posibilidad nga lumarab an gerra. Iginpapakita han kasaysayan nga an pira katuig nga agresibo nga pagdeploy han US han mga pwersa militar ngan mga higamit pangerra ha sinirangan nga parte han Ukraine, ha ngaran han pagpugong ha ekspansyunismo han Russia, nagduso han gerra hadton 2022.

Dugang la hini nga iginduduso an kumpetisyon ha armas, kun diin nagtitikadako nga pampubliko nga rekurso an ginmamalgastar ha pagpapauswag ngan produksyon han mga armas pangerra, imbes nga ig-alotaga ha mga panginahanglan nga pankatilingban nga serbisyo.

An palisiya nga "pagpugong" han US nasubay ha gintatawag hini nga Indo-Pacific Strategy agud palibutan an China pinaagi han pagdeploy han panmilitar nga kusog, partikular na ha mga kadagatan ha sinirangan nga parte hini. An sugad nga estratehiya dugang la nga mahihingadto ha tikagrabe nga panmilitar nga tensyon ha South China Sea ngan iba pa nga parte han rehiyon, kadungan han panalinguha han China nga tugbangan an mga aksyon han US pinaagi han pagdeploy han kalugaringon hini nga mga pwersa nga nabal ngan pankadagatan. Natikadako an posibilidad han sayop nga kalkulasyon nga poyde kumadto ha paglarab hin armado nga banggaay.

Gin-gagamit han US an Pilipinas nga dako nga base militar para ha *forward deployment* o abante nga pagposisyon han mga opensibo nga pan-gerra nga armas. Hadton naglabay nga tuig, iginpusisyon han US an Typhon *missile system*, ha norte nga dapit han Luzon. Ginsikreto ha publiko an pagbalhin hini ha iba nga lokasyon, ngan ginkakabarak-an nga aada ha usa nga isla ha Batanes. Ha tiarabot nga Balikatan *war exercises*, nga nakatalaan nga partisiparan hin maabot ha 10,000 nga tropa nga Amerikano, plano nga igpusisyon han US an armas nga NMESIS (Navy Marine Expeditionary Ship Interdiction System), usa nga kontra-barko nga missile system, nga akos magpalupad han misayl ha distansya nga 185 kakilometro. Plano liwat dad-on ngan gamiton han US Navy ha Pilipinas an mga "unmanned surface vehicle."

Kun tutuuron an mga pahayag ni Hegseth, nakatalaan nga ipokus han US ha ilarum han gubyerno nga Trump an tikadako nga atensyon hini ha Asia, kalakip an ha Middle East, ngan igbabalhin dinhi an tikadamo nga pwersa tikang ha Europe. Usa ini ha rason nga karuyag na nga tangpuson ni Trump an gerra ha Ukraine agud diri na ini mahigot didto.

Atubangan hini nga sitwasyon, kinahanglan mahugot nga magkaurusa an katawhan Pilipino ngan makusog nga ipahayag an patriyotiko nga guliat agud umalinggawas tikang ha panmilitar nga kontrol han US. Ini nga panmilitar nga kontrol aada ha porma han presensya han yukut-yukot nga mga tropa nga Amerikano ha mga base militar hini ha Pilipinas, paggamit ha nasud para ha paglalansar hin susrunod ngan waray hunong nga mga pagpapahiara ha gerra, pagpusisyon han mga armas pan-gerra ha mga EDCA site, paghatag hin panmilitar nga ayuda ha kampanya han panmomba ngan pag-istraping han AFP kontra ha BHB ngan masa nga paraguma, ngan pagdikta ha "AFP modernization" nga nag-oobligar ha AFP nga ha US la pumalit hin higamit, rason nga dugang ini nga nakahigot ngan nakasarig ha US.

Kinahanglan ubos-kusog nga magprotesta an katawhan Pilipino kontra ha plano nga Balikatan *war games*, nga dugang nga magdadanas ha nasud ha imperyalista nga sumpakiay han US ngan China. Kinahanglan pursigido nga iduso an demanda para ha demilitarisasyon han South China Sea, ngan an pagresolba han mga pankadagatan nga sumpakiay pinaagi han murayaw nga erestorya. Kinahanglan manindugan an katawhan para ha dagmit nga pagbungkag han mga base militar, pagpalayas ha ngatanan nga tropa nga Amerikano, pagpabasura ha Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) ngan ngatanan nga diri pantay nga panmilitar nga kasarabutan, ngan pagpaundang ha panmilitar nga ayuda ha mapanmuypoy ngan pasista nga rehimen Marcos. AB

ANG Bayan

Tuig LVI Ihap 7 | Abril 7, 2025

Igin-gagawas an Ang Bayan ha lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Winaray ngan Ingles.

Nakarawat an Ang Bayan han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot hin mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.

Gin-uunod

Editoryal: Makigbisog agud matalwas an Pilipinas ha panmilitar nga kontrol han US 1
Ika-56 nga anibersaryo han BHB, iginselebrar 3
NMESIS, higamit militar han US, igtatambak ha PH 3
Pagin doktor ha hukbo han katawhan 4
NTF-Elcac, ginbweltahan han KM 4
4 nga taktikal nga opensiba han BHB-Masbate 4
Panlulupot han tuna ha Central Luzon 5
Hustisya para ha mga biktima ni Duterte 6
Ha dagmit nga pulong 7
Pakigbisog han mga magturutdo para ha katungod 8
Mga Mindoreño, nakikigbisog para ha katungod 8
Parag-uma, ginsikmit han militar ha Masbate 9
Kasarabutan han GRP-MILF, gintatamak-tamakan 9
Mga protesta 10
“Hands off!” 10
Presidente han South Korea, ginpatalsik 10

An Ang Bayan igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

Ika-56 nga anibersaryo han BHB, iginselebrar ha mga syudad ngan sentro nga bungto

Naglansar hin magkalain-lain nga aktibidad an mga organisasyon nga kaparte han National Democratic Front of the Philippines (NDF) ha mga syudad ngan sentro nga bungto komo pagselebrar han ika-56 nga anibersaryo han Bagong Hukbong Bayan (BHB) hadton Marso 29. Ginpasidunggan nira an mga Pula nga mangaraway ngan kumander han BHB ha ira diri nababantad nga rebolusyunaryo nga diwa ha pagpasulong han armado nga pakig-away ha kabaryuhan.

Ha Manila, naghimo hin pakilat nga rali an masobra 60 nga membro han Kabataang Makabayan (KM) ha Earnshaw, Sampaloc hadton Marso 31. Dara han mga membro han KM an mga litrato nira Kasamang Jose Maria Sison, Kasamang Benito Tiamzon ngan Kasamang Wilma Austria-Tiamzon. Ginpasidunggan nira an tulo, ngan iba pa, nga nagbuhis han ira kinabuhi ngan naghalad han panahon para ha pagpasulong han rebolusyon Pilipino.

Hadton Marso 30, usa nga martsa an iginlansar han KM, Liga ng Agham para sa Bayan, Katipunan ng mga Gurong Makabayan, Revolutionary Organization of Lumads, Cordillera People's Democratic Front, ngan Katipunan ng mga Samahang Manggagawa ha sakob han University of the Philippines-Diliman ha Quezon City.

Nagkamayda liwat han halipot nga programa an KM-Kira Mindoro ha sakob han Polytechnic University of the Philippines (PUP)-Manila hadton Marso 29. Dara nira an usa nga dako nga balatengga, ngan mga bandera han Partido, BHB ngan NDF nga ira iginsab-ong ha ika-upat ngan ikalima nga andana han bilding ha kampus kahuman han programa.

Wala-tuo liwat an mga operasyon-pilit ngan operasyon-pintar han mga rebolusyunaryo nga organisasyon para ha anibersaryo. Nakit-an an mga pintar, poster, istiker ngan iba pa nga obra han KM ha PUP-Manila, De La Salle University-Manila, College of Saint Benilde ngan Rizal Avenue ha Manila.

Nagpintar liwat ngan nagsab-ong hin mga poster an Christians for National Liberation ha kahilab-on han Aurora Boulevard Extension ha Quezon City. Iginlansar liwat han KM-SMR an pagpilit han mga pahayag ngan istiker ha mga unibersidad ha rehiyon han Davao, balwarte han mga Duterte.

Nagpagawas liwat han pahayag an magkalain-lain nga panrehiyon nga tsapter han NDF ngan mga organisasyon ilarum hini hin pagbati ha anibersaryo han BHB. Sugad liwat, nagpaabot hin pagbati ha anibersaryo an pira ha internasyunal nga mga Partido ngan organisasyon kaupod an Friends of the Filipino People in Struggle, Caidre na Filipínigh Committee han Anti-Imperialist Action Ireland ngan Communist Party of Australia (Marxist-Leninist). AB

NMESIS, higamit-militar han US, igtatambak ha Pilipinas

GINTAPO HAN PROTESTA han mga progresibo nga grupo an pagbisita ha Pilipinas han bag-o nga sekretaryo ha depensa han US nga hi Peter Hegseth hadton Marso 28. Aada ha nasud hi Hegseth tubtub Marso 29, agud mitingon an mga upisyal ha depensa ngan militar han Pilipinas agud iduso an makiggerrahon nga adyenda han US ha Pilipinas ngan ha Asia.

Usa ha adyenda ni Hegseth an pagtambak hin mga higamit militar han US ha nasud, subay ha estratehiko nga katuyuanan hini nga palibutan an China gamit an *first-island chain*. Kahuman igpusisyon an Typhon Missile System ha norte han Pilipinas, plano naman han US nga igpusisyon ha nasud an NMESIS (Navy Marine Expeditionary Ship Interdiction System).

An NMESIS usa nga sistema han misayl nga *anti-ship* o pampasabog han barko. Nakakarga ini ha usa nga *unmanned ground vehicle* (dako nga trak) nga gintatawag nga ROGUE Fires Carrier ngan may karga nga Naval Strike Missile (NSM). An mga NSM, mga misayl nga poyde lumupad hin tubtub 185 kakilometro nga mga "stealth feature" para diri ini abaton. Ini nga sistema gin-gagamit han US Marine Corps para ha panhirayuan nga mga atake kontra ha mga barko tikang ha tuna.

Kadungan han NMESIS, magdedeploy an US han mga *unmanned surface vessel* nga gagamiton han US ha South China Sea. Kasagaran gudti ngan *portable* ini nga mga pankadagatan ng "drone," ngan nakadisenyo para ha maraut nga panahon ha kadagatan ngan hagligot nga aragianan han tubig. Kargado ini han mga sensor, kamera, sistema nga ISR ngan sonar. Poyde ini nga direkta o diri direkta nga kontrolon han tawo. Gin-gagamit ini para ha paniktik, sarbeylans, pagrekon, ngan pagdiriher han trapik ha dagat.

Kakatinan ini nga higamit han ginbug-os nga Littoral Rotational Force-Luzon han 3rd Marine Littoral Regiment han US. Sugad han mga nahiuna nga "rotational force," magigin pirmihan an presensya hini ha kadagatan ngan mga baybayon han Pilipinas, sukwahi ha reaksyunaryo nga konstitusyon nga nagdidiri ha presensya han mga langyaw nga tropa. "Igpapakilala" ini nga permanente nga pwersa ha tiarabot nga Balikatan 2025, diin mangunguna ini ha hihimuon nga "full battle test" kun diin gagamiton han US an Pilipinas komo lansaran hini han gerra kontra ha China.

Koresponsal

Pagin doktor ha hukbo han katawhan

Ha sakob han Bagong Hukbong Bayan (BHB), magkalain-lain an propesyon nga nahibabaruan han mga Pula nga mangaraway. Ha pagpasulong han gerra, napapel liwat hira komo mga magturutdo, abogado, artista, paragkanta, nars o doktor ngan iba pa nga trabaho, ngatanan para ha interes han masa nga tinalumpigos.

Ini an nahibaruan ni Kasamang Sey, usa nga batan-on nga mangaraway nga nagios yana ha rehiyon han Bicol. Tikang kabata, hingyap na niya nga magin doktor kundi maaram hiya nga diri akos han iya mga kag-anak nga paeskoylahon hiya hin medisina.

"Pira naman an duha kaektarya nga tuna ha lima nga magburugto nga ha kuri han kinabuhi usa nga kahig, waray haros matuka," sering niya. Maaram hi Ka Sey nga "milyones" an kinahanglan agud makag-eskoyla ngan makatangpos ha burgis nga eskoylahan. Literal la hiya nga "nakatamak" ha kolehiyo tungod kay diri akos batunon han iya guti nga suhol tikang ha pagin "working student" an mga kagarastuhan ha eskoylahan.

Diri bag-o kan Ka Sey an rebolusyunaryo nga kagiusan. Aktibo nga mga kaapi han Partido ha lokalidad an iya mga kag-anak. Dinako hiya nga agsub nira nga nakakaestorya an mga kasama.

"Nabaysayan" hiya ha BHB, rason han iya pag-api ha hukbo han katawhan. "Iba talaga an dating han NPA ha ak. Ha kada napakadto ako ha ira ngan kada nauli na ako ha balay, baga may kulang ha akon," sering niya. "Baga hin *love at first sight*."

Ha sakob han hukbo, hinay-hinay niya nga napahilarum an iya pagsantop ha mga butang. Kaupod an igkasi niya mangaraway, gin-adman niya an katilingban ngan rebolusyon, maisugon nga iginsapraktika an mga nahibaruan hini.

"Kundi an pinaka-eksayting, dinhi poyde ko ngay-an ipadayon an hingyap ko—an magin doktor!" sering ni Ka Sey.

Diri pala maiha, nagtangpos hiya, kaupod an 11 pa tikang ha magkalain-lain nga yunit han BHB-Bicol, han medikal nga pagpapahiara nga iginlansar ha usa nga prente gerilya han Norben Gruta Command. Dako nga kadaugan ini ha pagpasulong han rebolusyunaryo nga buruhaton. Igin-andam hini an mga Pula nga mangaraway agud maghatag hin libre nga serbisyo medikal ha masa nga parag-uma.

Ha iya pagtangpos, nagin hul-os nga kombat medik hi Ka Sey.

NTF-Elcac, ginbweltahan han KM

GINBWELTAHAN HAN REBOLUSYUNARYO nga kabatan-unan an diri pala maiha nga pahayag han pasista nga National Task Force-Elcac kasumpay han serye han mga aktibidad nga ginhimo han KM ha Metro Manila, labina an ha mga unibersidad, agud igselebrar an ika-56 nga anibersaryo han Bagong Hukbong Bayan.

Gintatarget yana han ahensya an mga pan-edukasyon nga institusyon ha tahub han pagdepensa ha pan-akademiko nga kalibrihan.

Sigon kan Ka Maria Laya Guerrero, nasyunal nga tagapagyakan han KM, diri makakaeksister an pan-akademiko nga katungod kun gin-gigipit an mga edukasyon ngan diskusyon ha sakob han unibersidad ngan butaray nga panmuypoy ha mga estudyante, organisasyon ngan mga administrador an plano han NTF-Elcac nga "imbestigahan" an mga unibersidad. Sugad han naglabay, segurado nga tatargeton han ahensya an mga ligal nga panmasa nga organisasyon ngan institusyon.

4 nga taktikal nga opensiba, iginlansar han BHB-Masbate

GINKUMBINAR NGA OPERASYON nga haras, demolisyon ngan pagsirot an iginpatuman han Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Masbate (Jose Rapsing Command) ha sakob han siyam kaadlaw agud atakihon an gintig-ob nga pwersa han militar, pulis ngan mga CAFGU.

Hadton Marso 24, ginpabuthan han mga Pula nga mangaraway an detatsment han CAFGU ha Barangay Manlut-od, Placer. Duha an namatay ngan duha an samaran ha mga pasista.

Hadton Marso 22, usa nga operasyon nga haras an iginlansar han Pula nga hukbo ha usa ha mga hedkwarters han militar ha Barangay Estampar, Cataingan. Ginpabuthan liwat han mga Pula nga mangaraway an panmilitar nga tropa nga naka-istasyon ha Barangay San Vicente, Dimasalang hadton Marso 15.

Hadton Marso 17, ginparalisa han BHB-Masbate an usa nga *mixer truck* ha Barangay Santa Cruz, Placer nga pananag-iya han usa nga kompaniya ha konstruksyon tungod ha pagtalapas ha pagsurundon han rebolusyunaryo nga kagiusan.

Ha Bukidnon, ginpatukan hin sangsyon han BHB an usa nga negosyante nga parupanlupot han tuna ha Barangay Siloo, Malitbog hadton Abril 5. Ginsunog han Pula nga Hukbo an usa nga bilding ngan makina nga gin-gagamit ha pagproseso han bilanghoy nga gintatantiya nga ₱3 kamilyon. Nakumpiska liwat han hukbo an usa nga pusil ngan duha nga radyo.

Aktibo nga depensa. Ha Camarines Sur, duha kabeses nga nakagdepensa an BHB-West Camarines Sur (Norben Gruta Command) ha pag-atake han mga sundalo han 81st IB ngan 16th IB hadton Pebrero 23-24 ha bungto han Ragay. Diri mamenos ha 11 nga sundalo an namatay ngan pito an nasamaran. Namatay an Pula nga mangaraway nga hi Angelo "Ka Kim" San Diego.

Ha Negros Occidental, nakagdepensa liwat an yunit han BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) kontra ha pag-atake han 79th IB hadton Marso 18 ha Barangay General Luna, Toboso. Tulo nga sundalo an iginreport han 79th IB nga nasamaran ha agway kundi gintatantiya nga mas damo pa an nahibang.

Panlupot ngan kumbersyon han tuna, gin-atuhan han mga parag-uma ha Central Luzon

Hadton Marso 24-28, nagtindog hin protesta nga kampo an mga parag-uma tikang ha Central Luzon ha atubangan han Department of Agrarian Reform ha Quezon City agud ipadangat an makusog nira nga pagtipa ha hiluagan nga kumbersyon ngan panlupot han tuna ngan pasismo han estado ha rehiyon. Ha sakob han lima kaadlaw, ginpangunahan han Kilusang Magbubukid ng Pilipinas (KMP) an mga programa ngan diskusyon, kaupod an ira mga tagasuporta tikang ha magkalain-lain nga demokratiko nga sektor. Ginhuman an kampuhan pinaagi han pagpartisipar ha protesta ha Liwasang Bonifacio agud papagbatunon hi Rodrigo Duterte ha iya mga krimen kontra ha katawhan. Ha urhi nga gab-i han kampuhan, nagtayok hira han mga kandila para ha mga biktima han diri mamenos ha 22 nga masaker ha ranggo han mga parag-uma han rehimen Duterte, kadungan han mga biktima hini ha buwa nga gerra ha druga.

Gintatawag nga Rice Granary han Pilipinas an Central Luzon tungod ha hitaas nga produksyon hini han bugas (20% ha bug-os nga nasud). Ini an mayda pinakahiluag nga erya para ha produksyon han humay (705,078 ektarya) ngan may pinakahitaas nga ani nga 5.13 metriko tonelada kada ektarya.

Ha naglabay nga mga dekada, yukut-yukot kaektarya hin kahagnaan an ginkumbert para ha residensyal, komersyal ngan industriyal nga paggamit. Ginkurusuban liwat an rehiyon han mga proyekto nga pan-imprastraktura, kadam-an higluag nga kalsada, nga nagresulta ha pagpalayas ha mga parag-uma ngan pagkahibang ha mga tuna nga umhanan. Ha datos han estado, naibanan hin tubtub 29% an lupgop nga erya han mga umhanan ha rehiyon giutan han 1991 ngan 2012, ha tantos nga haros 9,000 kaektarya kada tuig. Giutan naman han 2012 ngan 2022, dugang nga 82,269 kaektarya pa han mga umhanan an nawara, katugbang han 18.44% ha kabug-usan nga agrikultural nga katunaan ha rehiyon.

Sigon ha KMP, gintatratar han gubyerno an Central Luzon komo blangko nga papel, para ha pan-imprastraktura ngan mga *real estate* nga proyekto. Ginsukna nira an destroso nga dara ha pakabuhi ngan kalibungan han programa nga Build Better More (2023-2028) han rehimen Marcos, nga pagpapadayon ha Build, Build, Build (2017-2022) han rehimen Duterte. Disi-syete ha kabug-usan nga 149 nga "flagship project" hini aada ha Central Luzon. Dose hini pantransportasyon nga imprastraktura (erport ngan kalsada) ngan natikangan na an konstruksyon han walo. Waray pa iglakip an New Clark City, usa nga higante nga proyekto nga naglulupgop hin haros 10,000 kaektarya, ha gin-ngaranan nga mga "flagship project" bisan kun aada na ini ha proseso han implementasyon.

Subay ha datos han gubyerno hadton 2022, nakaalutaga hini nga mga proyekto an 99% han ₱1.54 katrilyon nga pamumuhunan nga iginbubuhos ha rehiyon. An 56% hini nga pamumuhunan langyaw nga utang (gintawag nga "official development assistance" tikang ha Japan) ngan 41% nakapailarum ha *public-private partnership* nga pamaagi o pakigsosyo ha dagko nga burgesya nga komprador.

Duha ha "flagship project" han rehimen an Central Luzon Link Expressway (CLLEX) ngan North Luzon East Expressway (NLEE). Sugad han nahiuna nga mga *expressway*, nagligis ini ha mga kahagnaan. Ginpopondohan han langyaw nga pautang tikang ha imperyalista nga institusyon nga JICA an pareho nga proyekto.

Ha pag-aram han KMP, inabot ha 704 kaektarya han mga umhanan an mawawara tungod hini nga mga proyekto. Magreresulta ini ha pagbagsak han ani nga humay hin tubtub 4,641 metriko tonelada, katugbang han 3,017 metriko tonelada nga bugas, kada tuig. Sigon ha mga parag-uma, ini nga pag-iban sadang agud pakaunon an ginkukunsidera han estado nga "food poor" ha mga prubinsya han Bataan, Pampanga ngan Aurora ha bug-os nga tuig.

Iginbubutang liwat hini nga mga proyekto ha peligro an nasasalin nga umhanan ha tag-iha ngan agsub nga pag-apo tungod kay naibanan hini an kapasidad han tuna nga supsupon an tubig-uran.

Labot hini nga mga proyekto, nagkonsabuhay an rehimen Marcos ngan pinakadagko nga burgesya kumprador para ha panibag-o nga serye han kumbersyon han agrikultural nga katunaan ha rehiyon. Kalakip dinhi an 290 kaektarya nga umhanan nga bubutangan han proyekto nga residensyal-industriyal nga Crescendo han Ayala Land Inc., mga umhanan ha ligid han *expressway* nga plano tindugan han mga komersyal nga tindahan han SM Prime; ngan an 200 kaektarya ha Tarlac City nga igkukumbert ngadto ha "economic zone" han Aboitiz Infracapital.

Sigon ha KMP, paghuygo ha kaseguruhan ha pagkaon han nasud ngan pagbutang ha peligro han milyun-milyon nga Pilipino ha mga kalamidad an pagtugot ha mga korporasyon nga hawanon an agrikultural nga katunaan. AB

Baratunon ngan hustisya ha mga biktima ni Duterte

Nagtirok ha Liwasang Bonifacio an mga membro han progresibo nga grupo hadton Marso 28 agud magtaud hin kandila, diri para igselebrar an ika-80 nga kaadlawan ni Rodrigo Duterte, kundi agud manawagan han baratunon ngan hustisya para ha mga biktima han pinakagrabe niya nga krimen kontra ha katawhan Pilipino. An demanda nira, masentensyahan hiya nga salaan ha krimen kontra ha katawhan han pagpatay ha hihimuon nga pagbista han International Criminal Court (ICC).

Naglalaum hira nga aarestuhon na liwat an iba pa nga kakunsabo ni Duterte hini nga mga krimen, labina hi Ronald "Bato" dela Rosa, ngan iba pa nga berdugo nga pinuno han pulis. Ginsukot liwat nira an administrasyon nga Marcos ha nagpapadayon pa gihapon nga mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod ngan dara hini nga kakurian ha katawhan.

Prinsipal nga pinartisipar ha paggios an mga pamilya han mga biktima han ekstrahudisyal nga panmatay, mga parag-uma tikang ha Central Luzon, mga estudyante, magturutdo, ngan iba pa. Ginpangunahan an paggios han Bagong Alyansang Makabayan (Bayan). Naglansar liwat han protesta hiton nga adlaw an mga grupo ha Tarlac, Quezon, ngan ha Iloilo City.

Ha langyaw nga labnasan, iginlansar han Bayan-Europe an Duterte Panagutin Campaign Network ha The Hague, The Netherlands hadto liwat nga Mayo 28. Nagkamayda liwat han mga protesta ha Australia, Hongkong, Japan, Belgium, France, Switzerland, United Kingdom, Canada ngan United States.

Samtang, ginkuwestyon han mga migrante nga trabahador an panawagan han kampo han Duterte para ha "Zero Remittance Week" o paghunong ha pagpadara hin kwarta han mga OFW ha ira pamilya ha Pilipinas komo porma han pagsuporta kan Duterte. Lugod, nanawagan hira han suporta para ha katungod ngan kaupayan han mga OFW, ngan diri ha usa nga parupanmatay hin tawo.

Pag-unhan ha ICC

Dirudiretso nga naunhan an kaso ni Duterte ha ICC antes an utro niya nga pag-atubang ha Pre-Trial Chamber (PTC) 1 ha Septyembre.

Hadton Marso 21, ginmanduan han PTC-1 an Victims Participation and Reparations Section (VPRS) han ICC nga magsuhestyon han proseso han aplikasyon ngan pagparehistro han mga biktima. Pamaagi ini han ICC agud makagpartisipar an mga biktima ha bug-os nga proseso, tikang ha katikangan han imbestigasyon tubtub ha paghatag han kumpensasyon kahuman han sentensya.

Kaparte han mga buruhaton han VPRS an masunod: 1) paghatag han impormasyon ha mga biktima hiunong ha ira mga katungod ngan pagbulig ha ira nga pumartisipar ha proseso han ICC; 2) pagsuporta ngan paggiya ha mga biktima agud makuha an kumpensasyon o bayad-danyos ngan pagseguro nga may akses hira ha proseso han kumpensasyon nga poyde aada ha porma han kwarta, restitusyon, propyedad, rehabilitasyon o *symbolic act*; ngan 3) makigkoordinar ha Trust Fund for Victims agud tagan hin komprehensibo nga suporta an mga biktima ha bug-os nga hudisyal nga proseso.

Igin-atubang naman hadton Marso 24 han Office of the Prosecution an 181 nga kabug-os nga ebidensya ha kampo ni Duterte para ha ira pag-analisar. Prinsipal nga abogado ni Duterte hi Nicholas Kaufman, usa nga British-Israeli. An sugad nga paghatag hin mga ebidensya nasubay ha proseso han "pagbutad" nga ginseseguro nga iginpapahibaro an mga ebidensya ha akusado. Sigon ha mga prosekyutor, unod han dokumento nga iginpadara nira an mga materyal ngan report nga ginsering ha igin-gawas nga mandamyento de aresto kontra ha iya.

Samtang, ginsusnan han duha nga beterano nga abogado ha tawhanon nga katungod an panguwat ni Vice President Sara Duterte ha ginsering niya nga diri angay kasuhan han krimen kontra ha katawhan an iya amay tungod kay 43 la nga kaso an ginbasaran han mandamyento de aresto. Sering ni Atty. Kristina Conti, "simplistiko" an pahayag ni Duterte nga poyde makakumbinser han pira kundi diri han korte. Sering ni Conti, an 43 nga kaso nga iginpresentar han prosekusyon ha pag-aro hini han mandamyento nagrerepresentar la ha hiluagan nga pangtake, para la igawas an mandamyento de aresto. Ha kamatuoran, poyde pa madugngan an iginsalawad nga kaso kan Duterte ha utro niya nga pag-atubang ha korte ha Septyembre.

Samtang, wala-tuo liwat an pasalida ni Sen. Imee Marcos ha duha kabeses niya nga paglansar hin mga pagbista ha Senado hadton Marso 20 ngan Abril 3 hiunong ha pag-aresto ngan pagpriso kan Duterte han ICC. Karuyag pagawson han senadora nga sayop, talapas ha soberaniya ngan waray hustisya an pagdakop kan Duterte. AB

HA DAGMIT NGA PULONG

₱40

dugang-suhol ha **Bicol** nga ighahatag ha 2 kahugna—an syahan nga ₱20 ha Abril ngan ₱20 ha Disyembre pa. Papahitas-on hini an suhol ngadto ₱435/adlaw, nga waray pa ha katunga ha makaburuhi nga inadlaw nga suhol nga ₱1,226 hadton Disyembre 2024.

7 ha 10 nga

parsela han tuna diri hul-os nga pananag-iya han nag-uuma hini; 2.4 kamilyon nga parsela la han tuna an hul-os nga pananag-iya han naghuhulad hini hadton 2022, mas himubo itanding ha 3.6 kamilyon nga parsela hadton 2012.

7.5 M

nga panimalay o 27.2% han mga pamilya nga Pilipino an nahiagum hin "diri boluntaryo nga kagutom" giutan han Enero ngan Marso, pinakahitaas tikang ha panahon han *lockdown* hadton pandemya hadton 2020.

Ginkuhaan: Social Weather Station

43%

la ha han mga prangkisa han dyip an nakonsolida, sukwahi ha daan nga igin-insister han LTFRB nga "mayoriya" o 86% na an konsolidado.

$17.2 B

nahirekord nga karikuhan ni **Manny Villar** yana nga tuig, mas dako tanding ha $6.2 kabilyon nga karikuhan hadton 2024. Ginsesering nga resulta ini han ispekulasyon ha tuna han kompaniya niya nga Golden MV nga kumita hin ₱1 katrilyon.

Ginkuhaan: Forbes' Billionaires 2025

$87 KAMILYON

ayuda nga iginhatag han US ha porma han pondo, pagpapahiara ngan armas ha Philippine National Police tikang 2016 tubtub 2018; iginkokonsidera ini nga "kontribusyon" han US ha gerra kontra druga ngan mga krimen kontra ha katawhan ni Rodrigo Duterte.

$5.58 KABILYON

balor han **20 nga daan nga pan-gerra nga edro nga F-16** nga igindedespatsar han US pinaagi han pagbabaligya han mga ini ha Pilipinas. Gin-gagamit han AFP an mga kapareho hini nga edro ha panmomba ha kabaryuhan, nga naghihibang ha kagugub-an ngan mga sibilyan nga komunidad.

400,000

o 1/5 han bug-os nga populasyon han **Gaza** (2.3 kamilyon) an gintatantiya nga direkta ngan diri direkta nga **napatay ha henosidyo han Israel** tikang Oktubre 7, 2023. Dugang ha mga napatay ha panmomba nga masobra 60,000 an mga **namatay ha kagutom ngan kawaray hin medikal nga atensyon**.

Pakigbisog han mga magturutdo para ha katungod ngan kaupayan, naabante ha mga unibersidad

NAGKAKAURUSA NGA NAATO an mga magturutdo ngan empleyado han mga pribado ngan pampubliko nga unibersidad agud ig-undong an ira mga katungod ngan kaupayan. Pinaagi han pakikignegosasyon para ha ira *collective bargaining agreemement* (CBA), iginpapakigbisog han mga unyon han mga magturutdo an makatadungan nga sweldo, mga benepisyo ngan iba pa nga katungod.

Hadton Marso 25, kinadto ha upisina han National Conciliation and Mediation Board (NCMB) han Department of Labor and Employment (DOLE) ha Intramuros ha Manila an University of Santo Tomas Faculty Union (USTFU) agud magsalawad han *notice of strike*. Nagdesisyon an unyon nga isalawad ini kahuman an masobra usa katuig nga diri pagkakaabuyon ha administrasyon ha karukayaknon han CBA para ha 2021-2026.

Nagdeklara an unyon hin *deadlock* hadton Marso 14 tungod ha diri makaru-karawat nga mga tanyag han administrasyon. Kalakip ha igin-iinsister han USTFU an 100% nga benepisyo ha kalibsugan para ha ngatanan nga kaapi han unyon, mas hitaas nga badyet para ha mga promosyon, ngan iba pa nga benepisyo.

Naglansar han gab-i han pag-ampo ngan pakig-usa an USTFU ha kampus hadton Marso 26, usa kaadlaw kahuman magsalawad hin pahibaro han welga. Tinambong ngan nakig-usa ha ira paggios an mga kaapi han Ugnayan ng mga Nagkakaisang Manggagawa ng UST Hospital ngan mga kabatan-unan nga Tomasino.

Ha Lyceum of the Philippines University (LPU), nagdesisyon na gihap an Lyceum Faculty Association (LFA) nga magsalawad han notice of strike hadton Marso 26 tungod ha *deadlock* ha negosasyon para ha CBA. Igin-iinsister han LFA ha CBA an dugang nga suhol, alawans, ngan pagpatanggal han piniritay nga pagreretiro kahuman an 20 katuig nga serbisyo han mga magturutdo.

Labot ha UST ngan LPU, presente liwat nga nadalagan an negosasyon han mga unyon han mga magturutdo ha Siliman University ngan Centro Escolar University.

Samtang, napaatras han mga empleyado han Benguet State University (BSU) nga nakapailarum ha sistema nga Job Order (JO) ngan Contract of Service (COS) an usa nga diri makatadungan nga kasarabutan nga iginpipirit ha ira han administrasyon. Hadton Marso 24, ginpirit han BSU an mga JO/COS nga sumakob ha kasarabutan nga nasering nga makakarawat la hira han sweldo ha panahon nga mayda sadang nga pondo an unibersidad.

Antes pa an kontrobersyal nga kontrata, permihan na nga nadedelatar an sweldo han mga kontrakwal. Sigon ha mga sumat, waray pa nira makakarawat an sweldo para ha Pebrero samtang mayda pira nga waray pa makakarawat han para ha Enero.

Ha kabuksas han ira kamutangan ha publiko, napiritan an BSU nga magpagawas han pahayag ngan pagkaklaro kasumpay dinhi. Nagrason an administrasyon han unibersidad nga kulang gud yana an pondo kundi piho kuno nga babaydan nira an mga JO/COS.

Hini nga mga agway ngan pakigbisog han mga magturutdo, nagpahayag han hul-os nga suporta ha ira an Alliance of Concerned Teachers ngan mga tsapter hini.

Mga Mindoreño, naato ha pagwakay ha kalibungan ngan para ha pakabuhi

GINIOS AN MASA NGA Mindoreño ha duha nga magkabulag nga higayon agud atuhan an panruba ha kalibungan ngan para depensahan an ira pakabuhi.

Hadton Marso 23, nagtirok an mga residente han Barangay Talabaan, Mamburao, Occidental Mindoro hadton Marso 23 para ha usa nga *prayer rally* kontra ha mapanhibang ngan mapan-uwat nga operasyon nga *dredging* han PERRC Construction and Development Corporation.

Sigon ha Mindoro Forum Network (MFN), gintikangan han kompaniya an *dredging* ha tahub han "river restoration" han Salog han Pagbahan. Kundi, waray ini mag-ukad ha igintalaan nga lugar ha gibwangan han salog. Lugod nag-ukad ini ha kadagatan nga pira kakilometro tikang ha baybayon han barangay. Tungod hini, diri na makapalawod an mga parupangisda. Waray na hira nadadakop tungod kay natatabrog an mga isda han aringasa ha haros 18 kaoras nga pag-inukad han barko hini.

Hadton Pebrero 25, temporaryo nga ginpaundang han Gubyerno han Bungto han Mamburao an *dredging* han kompaniya kahuman makakarawat hin mga reklamo tikang ha mga residente han Barangay Talabaan. Ha ira paggios, panawagan nira nga permanente na nga paundangon an operasyon han kompaniya ngan ipreserba an kadagatan, labina an mga bakulod dinhi. Nanawagan liwat hira ha gubyerno nga depensahan an mga parupangisda ngan an ira pakabuhi.

Samtang, duruyog nga nagtaud han kandila an mga membro han Samahan ng mga Magsasaka sa Guinobatan (SMG) ngan MFN ha atubangan han *city hall* han Calapan City, Oriental Mindoro hadton gab-i han Marso 28 agud manawagan ha lokal nga gubyerno nga pugngan an pagkudal han usa nga korporasyon ha Barangay Guinobatan. Usa kaadlaw antes hini, inabot an tawuhan han MENAKOR Corporation ngan piniritay nga nagtindog han kudal subay ha permit nga iginhatag han barangay. Gin-aangkon han MENAKOR, nga pananag-iya ni Jolly Lim Ting, an 158 kaektarya nga tuna ha barangay.

Sigon ha mga residente, waray iginhimo nga tukma nga konsultasyon ha ira an barangay. Apektado ura-ura han pagkudal an mga tuna, pakabuhi ngan puruy-anan han mga residente nga pira kahenerasyon na nga inukoy ngan nagtrabaho dinhi.

Sigon ha SMG, 1998 pa han magtikang nga ipanhatag han Department of Agrarian Reform (DAR) ha mga parag-uma han Guinobatan an Certificate of Land Ownership Award o CLOA. Kundi hasta yana, padayon nga naatubang ha panlulupot han tuna an mga parag-uma. Gintatantiya nga 600 kapamilya an mapapalayas hini nga panlulupot.

Parag-uma, ginsikmit han militar ha Masbate

Ginsikmit ngan iginsakay ha van han mga kaapi han 96th Military Intelligence Company (MICO) han 9th ID an usa nga residente ngan parag-uma ha Barangay Cabangcalan, Placer, Masbate hadton Marso 29, alas-6 han aga. Ginkilala an biktima nga hi Junior Tuling, 56-anyos.

Biktima na hadto han piniritay nga "pagpapasurender" han militar hi Tuling. Hadton 2021, piniritay hiya nga "ginpasurender" han mga sundalo ha butnga han paglalansar han Retooled Community Support Program (RCSP). Ha Masbate, damo na an kapareho ni Tuling nga "sinurender" ngan kahuman diniri nga magpagamit ha militar komo ahente ha paniktik o mag-CAFGU gin-gigipit han mga sundalo.

Nanawagan hin bulig an pamilya ngan kaurupdan ni Tuling agud hibaruan an iya kinamumutangan. Hangyo nira nga mapabaton an mga berdugo nga militar ngan matagan hustisya an biktima. Nanawagan hira ha lokal nga upisyal han barangay nga umaksyon ngan maghimo hin mga pitad agud sulsugon an biktima ngan seguruhon an iya katalwasan.

Ha usa nga bulag nga insidente hadton Marso 27, ginkastigo han mga tawuhan han 96th MICO hi Totong Cuyos, parag-uma ngan residente ha Barangay Cabrera, Dimasalang. Labot hini, nahireport ha ikaduha nga distrito han Masbate an samwak nga pangawat han militar ha mga sibilyan nga ginpapagawas nga binuhatan han Bagong Hukbong Bayan.

Pag-aresto. Ha Quezon, gin-aresto han 85th IB ngan mga pulis an mga sibilyan nga hira Darwin Palo ngan Jay-Ar Molantes ha Lucena Grand Terminal, Lucena City hadton Marso 27. Tikadto unta an mga biktima ha Bulacan agud didto magtrabaho.

Hi Palo, parag-uma tikang ha bungto han Lopez ha Quezon, ginbansagan han mga pulis nga usa ha mga "most wanted" nga kriminal ha rehiyon han Calabarzon. Sigon ha ira, naatubang hi Palo ha unom nga luun-luon nga kaso kalakip an tinagdamo nga gin-atentar nga pagpatay ngan pagtalapas ha Anti-Terrorism Act of 2020. Gin-aakusahan liwat hiya nga kolektor ha BHB-Quezon para ha ginsesering nga "permit-to-campaign" yana nga eleksyon 2025. Samtang, waray igreport han mga pulis an kadakop kan Molantes.

Buwa nga pagpasurender. Utro nga ginpapagawas han mga pulis han Cebu nga "sinurender" ha ira an usa nga 25-anyos nga lalaki nga parag-uma nga residente han Barangay Bonbon, Aloguinsan, Cebu hadton Marso 28. Ginpapagawas han mga pulis nga hiya "tagasuporta han BHB." Sigon ha mga residente han Barangay Bonbon, diin mayda pakigbisog ha tuna an San Roque Farmers Association, hadto pa ginpapagawas nga "sinurender" an nasering nga parag-uma.

Samtang, ginkadto han mga sundalo ha ilarum han 31st Civil Military Operations (CMO) an balay han tsirman han San Roque Farmers Association (SRFA) ha Barangay Bonbon hadton Marso 11. Ginharas ngan ginringgal han pito nga sundalo hi Pio Del Rosario agud pugngan hiya ha pagsukna ngan pagbuksas ha militarisasyon ngan pananalumpigos ha ira komunidad. AB

Kasarabutan nga GRP-MILF, gintamak-tamakan han rehimen Marcos

WARAY MALIPAY AN liderato han Moro Islamic Liberation Front (MILF) ha pagtudlok ni Ferdinand Marcos Jr kan Abdulraof Macacua komo bag-o nga temporaryo nga puno nga ministro han Bangsamoro Transition Authority (BTA). Sigon ha pahayag nga iginpagawas han Komite Sentral hini, waray ginhimo nga konsultasyon hi Marcos ngan sukwahi ini ha rekomendasyon nga igpabilin an presente nga puno nga ministro nga hi Ahod Ebrahim (Al Haj Murad). Mas suok ha rehimen Marcos hi Macacua, nga usa liwat nga lider han MILF.

Ha mando ni Marcos, gintudlok hi Murad nga usa nala ha 80 nga panrehiyon nga tinaglawas, butang nga waray niya karawton. Gintudlok hi Murad ha BTA hadton 2019 han hadto anay presidente Rodrigo Duterte. Hiya an presente nga tsirman han MILF ngan *commander-in-chief* han Bangsamoro Islamic Armed Forces, an armado nga pwersa han MILF.

Talapas ha pinal nga kasarabutan nga pankamurayawan nga iginsabalaud komo Bangsamoro Organic Law (BOL) an butaray nga panginginlabot han rehimen Marcos ha pansakob nga proseso han MILF. Gintatamakan hini an mga probisyon kun diin nakasurat an "prinsipyo han otonomiya" han grupo. Nahipasar ini nga balaud ha panahon pa han rehimen Aquino, kundi tubtub yana waray pa ini hul-os nga mahipatuman tungod kay diri pa nahilalansar an syahan nga eleksyon para ha otonomo nga gubyerno nga Bangsamoro.

Talapas liwat ha BOL an pagtudlok ni Marcos ha 34 la ha 41 nga tawuhan han MILF ha BTA. Nakasurat ha BOL nga an BTA prinsipal nga pagdudumaraon han MILF, segundaryo han mga pwersa han Moro National Liberation Front ngan hirayo nga ikatulo han diri-Moro nga mga minoriya nga katawhan. Nawara an mayoriya nga pusisyon han MILF han saliwnan ni Marcos an 70 nga tawuhan hini hadton Marso 3.

Ha panginginlabot han rehimen ha BTA, ginpapaluya ni Marcos an kredibilidad han pamunuan han MILF. Ha pagtina ngan pagbalewaray hini ha mga rekomendasyon han MILF, epektibo nga ginkuhaan ni Marcos han katungod an MILF nga pamunuan han BTA nga yana nagdudumara ha BARMM. Ginruruba liwat hini an pagtapod han katawhan Moro ha proseso han kamurayawan.

Ha pagbalewaray han Gubyerno han Pilipinas ha mga probisyon ha BOL, iginpakita hini an kamalimbong han GRP, ngan han rehimen Marcos ha partikular, ha ginsulod hini nga kasarabutan ha pakikig-erestorya pankamurayawan.

Pakig-usa han Marawi ha katawhan nga Palestino. Sumobra-kumulang 800 nga residente han Marawi City an naglansar han "solidarity run" ha "Ground Zero" han syudad hadton Marso 27 komo pakig-usa ha katawhan Palestino kahuman igbasura han Israel an ukoy-bubto ngan utro nga ginbomba an Gaza. Nag-aningal an guliat han mga nakahuplag nga delegado para ha "Free Palestine" ngan "From the river to the sea, Palestine will be free" ha hadto marayhak nga komunidad. Tubtub yana, diri pa gihap nakakabalik an mga residente ha Ground Zero nga waray wantas nga ginbomba han rehimen Duterte hadton 2017.

Dugang-sukot ha LRT. Nagtirok an mga trabahador, estudyante ngan kablas ha Monumento LRT-1 Station usa kaadlaw antes hul-os nga pahitas-on an pamasahe hini hadton Abril 2. Ginsukna nira an pagdumiri han rehimen Marcos nga ipahunong an paghitaas han pamasahe ngan pawarayan-pulos an kontrata han estado ha pribado nga kompaniya nga nagpapadalagan han serbisyo. Kaupod ha mga tumipa an mga komyuter (pasaheros) tikang ha Camanava nga mayda dako nga populasyon han katawhan ngan trabahador nga nagamit ha serbisyo ha LRT.

Dugang-sukot ha tubig. Nagtirok hadton Abril 1 an mga membro han Bayan Muna ha atubangan han upisina han MWSS Regulatory Office ha Quezon City agud suknaon an dugang-sukot ha tubig yana nga bulan ngan igpanawagan an #NoToWaterRateHike. Namamangpangan nga pahitas-on an sukot ha tubig hin ₱4-₱5 kada metriko kubiko kahuman tugutan han MWSS.

Dugang-presyo han mga produkto nga petrolyo. Nagprotesta ha atubangan han gasolinahan han Petron an mga membro han Bayan Muna hadton Marso 30 kontra ha ₱1.40/litro nga umento han presyo han lana nga iginpatuman hadton Marso 31. Ini nga adlaw, iginpadara han Bayan Muna an surat ha Department of Energy para sukton an departamento ha kawaray hini pitad agud ipatuman an kamanduan han Korte Suprema hadton 2024 para ha "unbundling" han presyo o pag-obliga ha mga kompaniya han lana nga guta-gutaon an presyo han mga produkto nga petrolyo ngan igpakita an detalye ha pagpahitaas hini.

Guliat han katawhan nga Amerikano kan Trump, "Hands off!"

GATUS-GATOS KAYUKOT nga katawhan Amerikano, kadam-am mga trabahador an rumabunos ha kakalsadahan ngan parke hadton Abril 5 ha diri mamenos ha 50 nga estado ha US agud suknaon an dirudilain nga kontra-katawhan nga mga palisiya ni Donald Trump nga han iya bilyunaryo nga tagsagdon nga hi Elon Musk. Gintatantiya nga inabot ha 250,000 an pinartisipar ha 1,200 nga protesta ngan katitirok ha bug-os nga nasud.

Ini nga mga aksyon gintawag komo protesta nga "Hands Off!" (o Ayaw kami paglabti!). Panawagan nira nga undangon na nira Trump ngan Musk an mga atake ha ira mga trabaho, katungod ngan kaupayan. Usa ha pinakadako an katitirok ha National Mall ha Washington DC, hirani ha White House, upisyal nga urukyan ngan upisina han presidente.

Gin-organisa an mga protesta han masobra 150 nga grupo, kaupod an mga organisasyon ha sibil nga katungod, mga unyon han trabahador, mga tag-undong han LGBTQ+, mga beterano, ngan mga aktibista ha eleksyon. Nagpahayag an mga delegado hin kasubo ha mga larang ni Trump nga pagution an pederal nga gubyerno, pagtanggal ha masobra 200,000 nga trabaho ha gubyerno ngan dagko nga pag-iban ha mga pankatilingban nga benepisyo.

Iginpahayag liwat han mga nagprotesta an ira kangalas ha mga palisiya ni Trump sugad han hiluagan nga deportasyon han mga imigrante, pag-iban ha pondo para ha edukasyon nga kalibsugan, ngan pagtanggal ha mga proteksyon para ha LGBTQ+. Mahugot nira nga ginsukna an papel ni Musk, an pinakadako nga oligarko ha kalibutan, ha Department of Government Efficiency, nga nagpatuman ha pagpatanggal ha diri mamenos ha 30,000 nga empleyado han gubyerno.

Gin-eespiho han mga protesta nga "Hands Off" an grabe ngan hiluag nga kangalas han tikadamo nga Amerikano kan Trump, tulo kabulan pala tikang han lumingkod hiya ha White House ha ikaduha nga higayon. Naglansar liwat hin mga protesta an mga Amerikano nga aada ha gawas han US, sugad ha France, Germany, United Kingdom ngan Portugal.

Presidente han South Korea, ginpatalsik

GINPATALSIK HA PODER hi South Korean President Yoon Suk Yeol hadton Abril 4 kahuman padig-unon han Constitutional Court an *impeachment* ha iya han parlamento hadton Disyembre 14, 2024. Nagtikang ini ha pagdeklara ni Yoon han balaud militar hadton Disyembre 3, 2024, nga iginkunsidera nga usa nga gin-atentar nga kudeta.

Tungod kay napatalsik na ha pagkapresidente, poyde na nga umatubang ha kadugangan nga mga kriminal nga kaso hi Yoon. Samtang, ginkikinahanglan nga makaglansar hin ispesyal nga eleksyon ha South Korea ha sakob han 60 kaadlaw.

Iginselebrar an desisyon han korte han milyun-milyon nga katawhan nga pinartisipar ha mga protesta ha kakalsadahan. Sugadman, nanawagan an Korean Confederation of Trade Unions (KCTU) ngan Nodutdol, grupo han mga Korean nga nakabase ha US, han dirudiretso nga paggios han katawhan nga Korean para ha hul-os nga demokrasya ha nasud ngan pagpapatalsik ha okupasyon han US ngan pagtangpos ha kapitalista nga pangunguripon ha ira nasud.